

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	081 Право
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Правознавство»
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,5 Загальна кількість годин – 105, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 20 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробника	Викладач: Галина Терела кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права; Контакти: каб. 482 (навчальний корпус №4) e-mail: halyna.terela@pdau.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/terela-galy-na-vasylivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою для вивчення дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні предметів у загальноосвітніх навчальних закладах «Всесвітня історія» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Історія України (рівень стандарту). Історія: Україна і світ. Історія України: всесвітня історія (інтегрований курс)» (за програмами з вересня 2018 року); «Правознавство» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Громадянська освіта (інтегрований курс)» і «Правознавство» (профільний рівень) (за програмами з вересня 2018 року).
Компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему. СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для

	повного та всебічного встановлення певних обставин.
Програмні результати навчання	РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійній діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування у здобувачів вищої освіти як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів необхідного базису знань про світові типи державно-правових систем, історію виникнення і розвитку головних інститутів держави і права, висвітлення закономірностей та напрямів їх розвитку, вироблення вмінь самостійно аналізувати як окремі нормативні акти, так і більш загальні державно-правові явища.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Історія держави і права зарубіжних країн як наука та навчальна дисципліна. Держава і право Стародавнього Сходу. Тема 2. Держава і право Античного Світу. Тема 3. Феодальна держава і право у середньовічній Європі. Тема 4. Виникнення буржуазної держави і права. Тема 5. Розвиток буржуазної держави і формування буржуазного права до поч. ХХ ст. Тема 6. Колоніальні імперії. Тема 7. Основні зміни в праві буржуазних держав. Тема 8. Розвиток буржуазних держав та їх правових систем у ХХ ст. Тема 9. Розпад світової колоніальної системи та виникнення незалежних держав. Тема 10. Становлення та розвиток національних держав та права в країнах Центральної та Південно-Східної Європи.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<i>словесні методи</i> (лекція, пояснення, бесіда); <i>наочні методи</i> (ілюстрування, демонстрування); <i>практичні методи</i> (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою); <i>методи формування пізнавальних інтересів</i> (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації); <i>методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності</i> (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни); <i>інтерактивні методи</i> (кейс-метод, дискусії, диспути, дебати, «Мозковий штурм», проєктування професійних ситуацій, командні конкурси і змагання); <i>комп'ютерні, мультимедійні методи</i> (використання мультимедійних презентацій); <i>методи усного контролю</i> (опитування); <i>методи письмового контролю</i> (самостійна робота, есе); <i>методи самоконтролю</i> (самостійний пошук помилок, самоаналіз).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується екзаменом із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	

<p><i>- щодо виконання термінів та перекладання</i></p>	<p>Дедлайни та перекладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.</p>
<p><i>- щодо академічної доброчесності</i></p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p><i>- щодо відвідування занять</i></p>	<p>Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.</p>
<p><i>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</i></p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p><i>- щодо оскарження результатів оцінювання</i></p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	

Основні:

1. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки. Харків : Майдан, 2020. 618 с.
2. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України, заслуж. юриста України О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та змін. Харків : ХНУВС, 2021. 595 с.
3. Історія держави та права : навч. посібн. / Заг. ред. Д. Є. Забазалока та В. Я. Марковського; Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів : СПОЛОМ, 2021. 438 с.
4. Історія держави і права зарубіжних країн : курс лекцій / за ред. В. М. Щербатюка; Нац. акад. внутр. справ. Київ : Фенікс, 2021. 535 с.
5. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / за заг. ред. Б. Й. Тищика та І. Й. Бойка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 657 с.

Допоміжні:

6. Terela H., Strilets V. Development of labor inspection models in the context of international and European legal standards. *CUESTIONES POLÍTICAS*. 2024. Vol. 42. Nº 80. Pp. 196–213. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4280.10>
7. Баймуратов М., Хоббі Ю. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами: монографія. Суми: Університет. кн., 2013. 300 с.
8. Історія держави і права зарубіжних країн : хрестоматія: Навч. посіб. для студ. юридичних спец. вищ. закл. освіти / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, НДІ держ. будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України ; упоряд. В. Д. Гончаренко та ін. ; ред. В. Д. Гончаренко. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. 716 с.
9. Історія держави і права зарубіжних країн. Новітній час (1918 р. – початок ХХІ ст.) : навч. посіб. / Б. Й. Тищик та ін. Львів : Світ, 2016. 718 с.
10. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до європейського Союзу : монографія / за заг. ред. І. Яковюка. Київ: Ред. журн. «Право України», 2012. 208 с.
11. Левчук М. В. Історія держави і права Стародавнього Сходу. Хрестоматія: навч. посіб. / Левчук М. В., Цветкова Ю. В. Київ: Талком, 2024. 207 с.
12. Осташова В. О., Липій Є. А. Конгреси Священного союзу як інструменти встановлення міжнародного правопорядку. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 448–452.
13. Осташова В. О., Липій Є. А., Пивовар А. В. Священний союз: передумови, створення та плани на встановлення міжнародного правопорядку. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 41–46.
14. Радзівілл О. А. Право народів від неоліту до Нового часу : монографія : у 2 ч. Київ : НАУ, 2017. Т. 1. 2017. 458 с.
15. Терела Г. В. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю в Україні: історичний досвід і сучасність : монографія. Полтава : Копі-Центр, 2024. 459 с.
16. Тищик Б. Й. Франція: історія державності і права (IX – початок ХХІ ст.): навч. посіб. для студентів вищ. юрид. закл. освіти / Б. Й. Тищик, Л. Е. Шевчук. Львів : Світ, 2018. 367 с.
17. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн : для студ. спец. «Правознав.» / Черніг. держ. ін-т права, соц. технол. та праці, Каф. історії та теорії держави і права, конституц. та адмін. права ; уклад. О. Г. Козинець, канд. іст. наук. Чернігів : Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій і праці, 2010. 260 с.
18. Цветкова Ю.В. Історія держави і права зарубіжних країн. Довідник : Вид. 2-ге, випр. та допов. Київ : Талком, 2022. 98 с.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол від «03» вересня 2024 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Денна форма навчання

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом по темі
	Виконання завдань на практичних заняттях	Опитування	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестів	Екзамени	
Тема 1. Історія держави і права зарубіжних країн як наука та навчальна дисципліна. Держава і право Стародавнього Сходу.	3	2	2	5	20	7
Тема 2. Держава і право Античного Світу.	3	2	2			7
Тема 3. Феодальна держава і право у середньовічній Європі.	3	2	2			7
Тема 4. Виникнення буржуазної держави і права.	3	2	2			7
Тема 5. Розвиток буржуазної держави і формування буржуазного права до поч. XX ст.	3	2	2			7
Тема 6. Колоніальні імперії.	3	2	2	5		7
Тема 7. Основні зміни в праві буржуазних держав.	3	2	2			7
Тема 8. Розвиток буржуазних держав та їх правових систем у XX ст.	3	2	2			7
Тема 9. Розпад світової колоніальної системи та виникнення незалежних держав.	3	2	2			7
Тема 10. Становлення та розвиток національних держав та права в країнах Центральної та Південно-Східної Європи.	3	2	2			7
Всього по темам	30	20	20	×	×	70
Розв'язування тестів	×	×	×	10	×	10
Екзамен	×	×	×	×	20	20
Разом	30	20	20	10	20	100

Шкала та критерії оцінювання

Опитування (0-2 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти у повному обсязі знає, розуміє і вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; розуміє теоретичний матеріал в повному обсязі, робить відповідні висновки; аргументує свої думки, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
1	Здобувач вищої освіти частково показує знання, розуміє і вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; розуміє теоретичний матеріал у достатньому обсязі, робить відповідні висновки, проте орієнтується на підказки викладача, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
0	Здобувач вищої освіти не знає, не розуміє і не вміє використовувати на практиці основні положення, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; частково розуміє, не робить відповідні висновки; не може аргументувати свої думки, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

Виконання завдань на практичних заняттях (0–3 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Здобувач вищої освіти у повному обсязі знає, розуміє і вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; розуміє теоретичний матеріал в повному обсязі, робить відповідні висновки; аргументує свої думки, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
2	Здобувач вищої освіти у достатньому обсязі знає, розуміє і вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; розуміє теоретичний матеріал у достатньому обсязі, робить відповідні висновки; аргументує свої думки, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
1	Здобувач вищої освіти частково показує знання, розуміє і вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у окремих зарубіжних країнах; розуміє теоретичний матеріал частково, робить відповідні висновки, проте орієнтується на підказки викладача, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
0	Здобувач вищої освіти не знає, не розуміє і не вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; частково розуміє, не робить відповідні висновки; не може аргументувати свої думки, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

Виконання завдань самостійної роботи (0–2 бал)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти в повній мірі показує знання, розуміє і вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; розуміє теоретичний матеріал у достатньому обсязі, робить відповідні висновки, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
1	Здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє знаннями, розуміє і вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; розуміє теоретичний матеріал, робить відповідні висновки, що дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
0	Здобувач вищої освіти не знає, не розуміє і не вміє використовувати на практиці основні положення законодавства, що у різні історичні періоди регламентували державотворчі процеси у зарубіжних країнах; частково розуміє, не робить відповідні висновки; не може аргументувати свої думки, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

Виконання тестів (0–10 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Здобувач вищої освіти у повному обсязі виконав тестові завдання.
7-8	Здобувач вищої освіти правильно виконав тестові завдання (понад 80%).
5-6	Здобувач вищої освіти в повному обсязі виконав тестові завдання (до 60%).
3-4	Здобувач вищої освіти не у повному обсязі виконав тестові завдання (до 50%).
1-2	Здобувач вищої освіти не у повному обсязі виконав тестові завдання (до 30%).
0	Здобувач вищої освіти не виконав тестові завдання, що не дає можливість сформуванню визначені силабусом компетентності та досягти програмних результатів навчання.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
для теоретичного питання*	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1-3	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
	4-7	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.

	8-12	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
	13-16	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять
	17-20	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, вдало наводить приклади.
Всього	20 балів	

*екзамен складається з 3 теоретичних питань